

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้เป็นการศึกษาเชิงสำรวจ เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาล ใน 4 ด้าน คือ ด้านการพัฒนาเด็ก ด้านกิจกรรมการให้ความรู้ผู้ปกครอง ด้านการช่วยเหลือและสนับสนุน และด้านการติดต่อสื่อสาร โดยมีรายละเอียดของวิธีการดำเนินการวิจัย ดังต่อไปนี้

ประชากรและตัวอย่างประชากร

1. ประชากร ได้แก่ ผู้บริหาร ผู้ดูแลเด็ก และผู้ปกครอง ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาล จำนวน 46 ศูนย์ จาก 30 จังหวัด ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 จำนวนศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลทั่วประเทศ จำแนกตามจังหวัด

ภาค	จังหวัด	เทศบาล	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
<u>ภาคกลาง</u>			
1.	นนทบุรี	เทศบาลนครนนทบุรี	1. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตำบลตลาดขวัญ
		เทศบาลนครปากเกร็ด	2. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตำบลบางเขน
2.	ปทุมธานี	เทศบาลเมืองปทุมธานี	3. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เมืองปากเกร็ด
		เทศบาลตำบลประชาธิปัตย์	4. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เทศบาลเมืองปทุมธานี
		เทศบาลเมืองคูคต	5. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตำบลประชาธิปัตย์
3.	สมุทรปราการ	เทศบาลนครสมุทรปราการ	6. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก วัดประยูรธรรมาราม
		เทศบาลเมืองราชบุรี	7. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก นครสมุทรปราการ
4.	ราชบุรี	เทศบาลเมืองราชบุรี	8. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ชุมชนมหาธาตุสุมานา
			9. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ชุมชนมนตรีพัฒนา
5.	เพชรบุรี	เทศบาลตำบลชะอำ	10. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก บ้านชะอำ
6.	สมุทรสงคราม	เทศบาลตำบลอัมพวา	11. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ชุมชนบางจาก

ตารางที่ 2 จำนวนศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลทั่วประเทศ จำแนกตามจังหวัด (ต่อ)

ภาค	จังหวัด	เทศบาล	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก		
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	7. สมุทรสาคร	เทศบาลเมืองกระทุ่มแบน	12. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เทศบาลเมืองกระทุ่มแบน		
		เทศบาลตำบลอ้อมน้อย	13. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หมู่บ้านพงศ์ศิริชัย		
		เทศบาลเมืองประจวบคีรีขันธ์	14. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก บ้านค่าย		
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	8. ประจวบคีรีขันธ์	เทศบาลเมืองประจวบคีรีขันธ์	15. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เทศบาลเมืองลพบุรี		
		9. ลพบุรี	16. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เทศบาลเมืองลพบุรี		
		ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	10. ฉะเชิงเทรา	เทศบาลตำบลบางวัว	16. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตำบลบางวัว
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	11. สระแก้ว	เทศบาลเมืองสระแก้ว	17. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สระแก้ว		
		12. ชลบุรี	เทศบาลเมืองชลบุรี	18. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เทศบาลเมืองชลบุรี	
		ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	13. ร้อยเอ็ด	เทศบาลเมืองร้อยเอ็ด	19. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เทศบาลเมืองร้อยเอ็ด
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	14. มุกดาหาร	เทศบาลเมืองมุกดาหาร	20. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ชุมชนตาดแคน		
		15. อุบลราชธานี	เทศบาลตำบลพิบูลมังสาหาร	21. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เทศบาลตำบลพิบูลมังสาหาร	
		16. ศรีสะเกษ	เทศบาลเมืองศรีสะเกษ	22. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก บ้านโนนสำนั	
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	17. สุรินทร์	เทศบาลเมืองสุรินทร์	23. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เทศบาลเมืองสุรินทร์		
		ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	18. นครสวรรค์	เทศบาลเมืองชุมแสง	24. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เทศบาลเมืองชุมแสง
		ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	19. ตาก (อ.แม่สอด)	เทศบาลตำบลแม่กุ	25. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก บ้านแม่กูน้อย
เทศบาลตำบลพบพระ	26. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก บ้านพบพระกลาง				
20. พะเยา	เทศบาลเมืองพะเยา			27. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก บ้านพบพระทรายงาม	
ภาคใต้	21. ลำพูน	เทศบาลเมืองลำพูน	28. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เทศบาลเมืองพะเยา		
		22. แพร่	เทศบาลเมืองแพร่	29. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เทศบาลเมืองลำพูน	
		23. ลำปาง	เทศบาลนครลำปาง	30. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เทศบาลเมืองแพร่	
ภาคใต้	24. ภูเก็ต	เทศบาลตำบลกระทู้	31. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ชุมชนนาก่วมใต้		
		เทศบาลตำบลกระรน	32. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก บ้านเก็ตไก่อ		
		33. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก บ้านกะตะ			

ตารางที่ 2 จำนวนศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลทั่วประเทศ จำแนกตามจังหวัด (ต่อ)

ภาค	จังหวัด	เทศบาล	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
25.	กระบี่	เทศบาลเมืองกระบี่	34. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ชุมชนป่านุราช
		เทศบาลตำบลคลองท่อมใต้	35. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตำบลคลองท่อมใต้
26.	สุราษฎร์ธานี	เทศบาลตำบลท่าข้าม	36. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ชุมชนฝ่ายท่า (เจริญเวช)
			37. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เทศบาลตำบลท่าข้าม
27.	ชุมพร	เทศบาลตำบลวังไผ่	38. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก บ้านวังทอง
28.	นครศรีธรรมราช	เทศบาลเมืองปากพั่น	39. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ชุมชนหูล่อง
		เทศบาลตำบลปากแพรก	40. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ชุมชนเขาปริดี
29.	สงขลา	เทศบาลนครสงขลา	41. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ชัยชุมพล
		เทศบาลตำบลนาสีทอง	42. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ชุมชนเก้าเส้ง
		เทศบาลตำบลนาทวี	43. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก บ้านนาสีทอง
		เทศบาลตำบลพะตง	44. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตำบลนาทวี
30.	ปัตตานี	เทศบาลตำบลตะลุบัน	45. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เทศบาลตำบลพะตง
			46. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เทศบาลตำบลตะลุบัน

2. ตัวอย่างประชากร ได้แก่ ผู้บริหาร ผู้ดูแลเด็ก และผู้ปกครอง ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาล จำนวน 46 ศูนย์ จาก 30 จังหวัด ประจําภาคการศึกษาปลาย ปีการศึกษา 2544 โดยผู้วิจัยดำเนินการสุ่มตัวอย่างประชากรดังนี้

2.1 ตัวอย่างประชากรที่ใช้เก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม

ผู้วิจัยกำหนดให้ผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทั้งหมดเป็นตัวอย่างประชากร จำนวน 46 คน และได้ผู้ดูแลเด็ก จำนวน 46 คน โดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จากศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ศูนย์ละ 1 คน และผู้ปกครอง จำนวน 230 คน โดยวิธีการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ศูนย์ละ 5 คน จากการคัดเลือกของผู้บริหาร โดยมีเกณฑ์ในการคัดเลือกผู้ปกครองดังนี้

- เป็นผู้ที่สามารถอ่านออกเขียนได้
- เป็นผู้ที่มีความสนใจในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ได้ผู้บริหาร ผู้ดูแลเด็ก และผู้ปกครอง ซึ่งเป็นตัวอย่างประชากรรวมทั้งสิ้น 322 คน เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม ดังแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 จำนวนผู้บริหาร ผู้ดูแลเด็ก และผู้ปกครอง ที่เป็นตัวอย่างประชากร
ผู้ให้ข้อมูลตอบแบบสอบถาม จำแนกตามจังหวัดและศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

จังหวัด	จำนวนศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	สอบถาม		
		ผู้บริหาร	ผู้ดูแลเด็ก	ผู้ปกครอง
นนทบุรี	3	3	3	15
ปทุมธานี	3	3	3	15
สมุทรปราการ	1	1	1	5
ราชบุรี	2	2	2	10
เพชรบุรี	1	1	1	5
สมุทรสงคราม	1	1	1	5
สมุทรสาคร	2	2	2	10
ประจวบคีรีขันธ์	1	1	1	5
ลพบุรี	1	1	1	5
ฉะเชิงเทรา	1	1	1	5
สระแก้ว	1	1	1	5
ชลบุรี	1	1	1	5
ร้อยเอ็ด	1	1	1	5
มุกดาหาร	1	1	1	5
อุบลราชธานี	1	1	1	5
ศรีสะเกษ	1	1	1	5
สุรินทร์	1	1	1	5
นครสวรรค์	1	1	1	5
ตาก (อ.แม่สอด)	3	3	3	15

ตารางที่ 3 จำนวนผู้บริหาร ผู้ดูแลเด็ก และผู้ปกครอง ที่เป็นตัวอย่างประชากร
ผู้ให้ข้อมูลตอบแบบสอบถาม จำแนกตามจังหวัดและศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก (ต่อ)

จังหวัด	จำนวนศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	สอบถาม		
		ผู้บริหาร	ผู้ดูแลเด็ก	ผู้ปกครอง
พะเยา	1	1	1	5
ลำพูน	1	1	1	5
แพร่	1	1	1	5
ลำปาง	1	1	1	5
ภูเก็ต	2	2	2	10
กระบี่	2	2	2	10
สุราษฎร์ธานี	2	2	2	10
ชุมพร	1	1	1	5
นครศรีธรรมราช	3	3	3	15
สงขลา	4	4	4	20
ปัตตานี	1	1	1	5
รวม	46	46	46	230

2.2 ตัวอย่างประชากรที่ใช้เก็บข้อมูลด้วยแบบสัมภาษณ์

ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มแบบเจาะจงจากการเลือกของผู้ดูแลเด็ก โดยมีขั้นตอนการสุ่ม
ดังนี้

2.2.1 ผู้วิจัยสุ่มจังหวัดโดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่ายจากแต่ละภาค ตามเกณฑ์
ภูมิศาสตร์ คือ ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออก และภาคใต้
ได้ภาคละ 1 จังหวัด รวมเป็น 5 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดลำปาง จังหวัดศรีสะเกษ จังหวัดลพบุรี
จังหวัดชลบุรี และจังหวัดนครศรีธรรมราช

2.2.2 ผู้วิจัยสุ่มศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย จากจังหวัดที่ได้
ในข้อ 2.2.1 ได้จังหวัดละ 1 ศูนย์ รวมเป็น 5 ศูนย์ ได้แก่ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กชุมชนนาก่วมใต้
ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านโนนสำนัก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลเมืองลพบุรี ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
เทศบาลเมืองชลบุรี และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กชุมชนเขาปรีดี

2.2.3 ผู้วิจัยสุ่มผู้ปกครองโดยใช้วิธีการสุ่มแบบเจาะจงจากการเลือกของผู้ดูแลเด็กของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในข้อ 2.2.2 เลือกผู้ปกครองศูนย์ละ 3 คน โดยมีเกณฑ์ในการเลือกผู้ปกครองดังนี้

- เป็นผู้ที่สามารถอ่านออกเขียนได้
- เป็นผู้ที่ดูแลเอาใจใส่เด็กอย่างใกล้ชิด
- เป็นผู้ที่มีความสนใจเข้าร่วมในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ได้ผู้ปกครองซึ่งเป็นตัวอย่างประชากรรวมทั้งสิ้น จำนวน 15 คน เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสัมภาษณ์ ดังแสดงในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 จำนวนผู้ปกครองที่เป็นตัวอย่างประชากร ผู้ให้ข้อมูลตอบแบบสัมภาษณ์
จำแนกตามภาคภูมิศาสตร์ จังหวัด และศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ภาคภูมิศาสตร์	จังหวัด	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	สัมภาษณ์
			จำนวนผู้ปกครอง
เหนือ	ลำปาง	ชุมชนนาก่วมใต้	3
ใต้	นครศรีธรรมราช	ชุมชนเขาปริดี	3
ตะวันออก	ชลบุรี	เทศบาลเมืองชลบุรี	3
ตะวันออกเฉียงเหนือ	ศรีสะเกษ	บ้านโนนสำนั	3
กลาง	ลพบุรี	เทศบาลเมืองลพบุรี	3
รวม	5	5	15

กรอบแนวคิดการวิจัย เรื่องการศึกษาสภาพและปัญหาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาล แบ่งออกเป็น 2 กรอบแนวคิด คือ

1. กรอบแนวคิดของแบบสอบถาม

1.1 ด้านการพัฒนาเด็ก

- บทบาทหน้าที่ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่มีต่อการพัฒนาเด็ก
- การสร้างเสริมประสบการณ์ให้เด็กที่บ้าน
- การสร้างเสริมประสบการณ์ให้เด็กที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
- การรายงานและการติดตามผลพัฒนาการเด็ก
- การให้ผู้ปกครองให้ความรู้แก่เด็ก
- ปัญหาและข้อเสนอแนะ

1.2 ด้านกิจกรรมการให้ความรู้ผู้ปกครอง

- การร่วมมือแบบเป็นทางการ
- การร่วมมือแบบไม่เป็นทางการ
- ปัญหาและข้อเสนอแนะ

1.3 ด้านการช่วยเหลือและสนับสนุน

- การช่วยเหลือและสนับสนุนในรูปของวัสดุ สิ่งของ และกำลังทรัพย์
- การช่วยเหลือและสนับสนุนในรูปของแรงงาน
- การมีส่วนร่วมในการเป็นคณะกรรมการ/ที่ปรึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
- ปัญหาและข้อเสนอแนะ

1.4 ด้านการติดต่อสื่อสาร

- การเผยแพร่และรับทราบข่าวสารของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
- การสร้างความเข้าใจและประสานงานระหว่างผู้ปกครองและศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
- ปัญหาและข้อเสนอแนะ

2. กรอบแนวคิดของแบบสัมภาษณ์

2.1 ด้านการพัฒนาเด็ก

- วัตถุประสงค์ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
- ลักษณะของการเข้าไปมีส่วนร่วม
- ลักษณะกิจกรรมที่ผู้ปกครองต้องการ
- ปัญหาการจัดกิจกรรมการพัฒนาเด็ก

2.2 ด้านกิจกรรมการให้ความรู้ผู้ปกครอง

- ลักษณะของการเข้าไปมีส่วนร่วม
- ลักษณะกิจกรรมและความรู้ที่ผู้ปกครองต้องการ
- ความพอใจกับความรู้ที่ได้รับ
- ปัญหาการจัดกิจกรรมการให้ความรู้ผู้ปกครอง

2.3 ด้านการช่วยเหลือและสนับสนุน

- ลักษณะของการเข้าไปมีส่วนร่วม
- การช่วยเหลือและสนับสนุนที่ผู้ปกครองต้องการ
- หน้าที่และความรับผิดชอบในการช่วยเหลือและสนับสนุนศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
- ความพอใจในการช่วยเหลือและสนับสนุนที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้รับ
- ปัญหาในด้านการช่วยเหลือและสนับสนุน

2.4 ด้านการติดต่อสื่อสาร

- ลักษณะของการเข้าไปมีส่วนร่วม
- ความพอใจในด้านการติดต่อสื่อสาร
- ลักษณะของการติดต่อสื่อสารที่ผู้ปกครองต้องการ
- ปัญหาด้านการติดต่อสื่อสาร

2.5 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

- ความพึงพอใจการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
- ความจำเป็นของการเข้าไปมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
- ความต้องการเข้าไปมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
- ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มี 2 ประเภท คือ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้-

1. แบบสอบถาม มี 3 ชุด คือ แบบสอบถามผู้บริหาร แบบสอบถามผู้ดูแลเด็ก และแบบสอบถามผู้ปกครอง เรื่อง สภาพและปัญหาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาล ซึ่งแต่ละชุดแบ่งเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ

ตอนที่ 2 สภาพและปัญหาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ประกอบด้วย

- สภาพการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาล ในด้านการพัฒนาเด็ก ด้านกิจกรรมการให้ความรู้ผู้ปกครอง ด้านการช่วยเหลือและสนับสนุน และด้านการติดต่อสื่อสาร เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า

- ปัญหาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาล เป็นแบบปลายเปิด

- ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ ของการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เป็นแบบปลายเปิด

2. แบบสัมภาษณ์ มี 1 ชุด คือ แบบสัมภาษณ์ผู้ปกครอง เรื่อง สภาพและปัญหาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาล เป็นแบบปลายเปิด ซึ่งแบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 สภาพและปัญหาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาล ในด้านการพัฒนาเด็ก ด้านกิจกรรมการให้ความรู้ผู้ปกครอง ด้านการช่วยเหลือและสนับสนุน และด้านการติดต่อสื่อสาร

ตอนที่ 3 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ

การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

1. การสร้างแบบสอบถาม

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบสอบถามผู้บริหาร เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยดำเนินการตามลำดับต่อไปนี้

1.1 ศึกษารายละเอียดและข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับแนวคิดการพัฒนาเด็ก และการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ตลอดจนศึกษาถึงความร่วมมือระหว่างผู้ปกครองกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำข้อมูลมาเป็นแนวทางในการกำหนดกรอบความคิดของการวิจัย เรื่อง สภาพและปัญหาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาล ซึ่งประกอบด้วย 4 ด้าน คือ ด้านการพัฒนาเด็ก ด้านกิจกรรมการให้ความรู้ผู้ปกครอง ด้านการช่วยเหลือและสนับสนุน และด้านการติดต่อสื่อสาร

1.2 ศึกษาการสร้างแบบสอบถามในด้านเทคนิค วิธีการ และรูปแบบของการสร้างแบบสอบถาม หลังจากนั้นจึงกำหนดโครงสร้างของแบบสอบถามตามกรอบแนวคิดของการวิจัย

1.3 นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาในข้อ 1.1 และ 1.2 มาสร้างแบบสอบถามผู้บริหาร แบบสอบถามผู้ดูแลเด็ก และแบบสอบถามผู้ปกครอง เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

1.4 นำแบบสอบถามไปขอคำปรึกษาจากผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน เพื่อขอคำแนะนำและตรวจสอบความถูกต้อง ความครอบคลุมของเนื้อหาและความเหมาะสมของการใช้ภาษา เพื่อเป็นแนวทางในการแก้ไขให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

1.5 นำแบบสอบถามที่ผ่านการแก้ไขและปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (try out) กับผู้บริหาร จำนวน 3 คน ผู้ดูแลเด็ก จำนวน 3 คน และผู้ปกครอง จำนวน 30 คน จากศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง 3 ศูนย์ ได้แก่ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดโพธิาวาส สังกัดเทศบาล ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กปากคอนสัก และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านคลองกุด สังกัดกรมการพัฒนาชุมชน จังหวัดสุราษฎร์ธานี แล้วนำข้อมูลที่ได้จากการทดลองมาปรับปรุงแก้ไขเป็นเครื่องมือฉบับสมบูรณ์

1.6 นำเครื่องมือฉบับสมบูรณ์ไปใช้กับผู้บริหาร 46 คน ผู้ดูแลเด็ก 46 คน และผู้ปกครอง 210 คน จากศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 46 ศูนย์ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างของงานวิจัย

2. การสร้างแบบสัมภาษณ์

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบสัมภาษณ์ผู้ปกครอง เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยดำเนินการตามลำดับต่อไปนี้

2.1 ศึกษารายละเอียดและข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับแนวคิดการพัฒนาเด็ก และการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ตลอดจนศึกษาถึงความร่วมมือระหว่างผู้ปกครองกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำข้อมูลมาเป็นแนวทางในการกำหนดกรอบความคิดของการวิจัย เรื่อง สภาพและปัญหาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาล ซึ่งประกอบด้วย 4 ด้าน คือ ด้านการพัฒนาเด็ก ด้านกิจกรรมการให้ความรู้ผู้ปกครอง ด้านการช่วยเหลือและสนับสนุน และด้านการติดต่อสื่อสาร

2.2 ศึกษาการสร้างแบบสัมภาษณ์ และเทคนิควิธีการสัมภาษณ์ หลังจากนั้นจึงกำหนดโครงสร้างของแบบสัมภาษณ์ตามกรอบแนวคิดของการวิจัย

2.3 นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาในข้อ 2.1 และ 2.2 มาสร้างแบบสัมภาษณ์ผู้ปกครองเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยกำหนดลักษณะของแบบสัมภาษณ์เป็นแบบปลายเปิด

2.4 นำแบบสัมภาษณ์ไปขอคำปรึกษาจากผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน เพื่อขอคำแนะนำและตรวจสอบความถูกต้อง ความครอบคลุมของเนื้อหาและความเหมาะสมของการใช้ภาษา เพื่อเป็นแนวทางในการแก้ไขให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2.5 นำแบบสัมภาษณ์ที่ผ่านการแก้ไขและปรับปรุงแล้ว ไปทดลองใช้ (try out) กับผู้ปกครอง จำนวน 3 คน จากศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง 3 ศูนย์ ได้แก่ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดโพธิาวาส สังกัดเทศบาล ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กปากคอนสัก และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านคลองกัก สังกัดกรมการพัฒนาชุมชน จังหวัดสุราษฎร์ธานี แล้วนำข้อมูลที่ได้จากการทดลองมาปรับปรุงแก้ไขเป็นเครื่องมือฉบับสมบูรณ์

2.6 นำเครื่องมือฉบับสมบูรณ์ไปใช้กับผู้ปกครอง จำนวน 15 คน จากศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 5 ศูนย์ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างของงานวิจัย

ตารางที่ 5 สรุปกรอบแนวคิดการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม

ประเด็นในการวิจัย	แบบสอบถาม		
	ผู้บริหาร	ผู้ดูแลเด็ก	ผู้ปกครอง
ด้านการพัฒนาเด็ก			
1. บทบาทและหน้าที่ของศูนย์ฯ ต่อการพัฒนาเด็ก	✓		
- การวางแผนและเตรียมงาน			
- การจัดประชุมชี้แจงผู้ปกครอง			
2. การสร้างเสริมประสบการณ์ให้เด็กที่บ้าน	✓	✓	✓
- การฝึกสุขนิสัยของเด็กที่บ้าน			
- จัดประชุมผู้ปกครองเพื่อขอความร่วมมือในการพัฒนาเด็ก			
3. การสร้างเสริมประสบการณ์ให้เด็กที่ศูนย์ฯ	✓	✓	✓
- การจัดประชุมผู้ปกครองเพื่อขอคำปรึกษาและ ความคิดเห็นการจัดการเรียนการสอนของศูนย์ฯ			
4. การรายงานและการติดตามผลพัฒนาการเด็ก	✓	✓	✓
- การรายงานข้อมูลรายละเอียดเกี่ยวกับตัวเด็ก			
- การรายงานพัฒนาการเด็ก			
- การประเมินผลพัฒนาการเด็กร่วมกับ ผู้ปกครอง			
5. การให้ผู้ปกครองให้ความรู้แก่เด็ก	✓	✓	✓
- การเป็นวิทยากรของศูนย์ฯ			
- การเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่เด็ก			
ปัญหา	✓	✓	
ข้อเสนอแนะ	✓	✓	✓
ด้านกิจกรรมการให้ความรู้ผู้ปกครอง			
1. การร่วมมือแบบเป็นทางการ	✓	✓	✓
- การปฐมนิเทศ			
- การจัดประชุม			
2. การร่วมมือแบบไม่เป็นทางการ	✓	✓	✓
- การจัดทำเอกสารสิ่งพิมพ์ และป้ายนิเทศ			
- การจัดประชุมกลุ่มย่อย			
ปัญหา	✓	✓	
ข้อเสนอแนะ	✓	✓	✓

ตารางที่ 5 สรุปกรอบแนวคิดการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม (ต่อ)

ประเด็นในการวิจัย	แบบสอบถาม		
	ผู้บริหาร	ผู้ดูแลเด็ก	ผู้ปกครอง
ด้านการช่วยเหลือและสนับสนุน			
1. การช่วยเหลือและสนับสนุนในรูปของวัสดุ สิ่งของ และกำลังทรัพย์	✓	✓	✓
- การบริจาคสิ่งของวัสดุเหลือใช้			
- การบริจาคเงินทุน			
2. การช่วยเหลือและสนับสนุนในรูปของแรงงาน	✓	✓	✓
- การพัฒนาสภาพแวดล้อมของศูนย์ฯ			
- การตกแต่งอาคารสถานที่			
- การช่วยเหลือกิจกรรมต่างๆ ของศูนย์ฯ			
3. การเป็นคณะกรรมการ/ที่ปรึกษาของศูนย์ฯ	✓	✓	✓
- คณะกรรมการในการกำหนดนโยบายและ			
การบริหารงานศูนย์ฯ			
- การกำหนดอัตราค่าใช้จ่าย			
ปัญหา	✓	✓	
ข้อเสนอแนะ	✓	✓	✓
ด้านการติดต่อสื่อสาร			
1. การเผยแพร่และการรับทราบข่าวสารของศูนย์ฯ	✓	✓	✓
- การจัดประชุม			
- การจัดทำเอกสารสิ่งพิมพ์ และป้ายนิเทศ			
- การให้ผู้ปกครองเผยแพร่ข่าวสารของศูนย์ฯ			
2. การสร้างความเข้าใจและการประสานงานระหว่างผู้ปกครอง	✓	✓	✓
และศูนย์ฯ			
- แต่งตั้งบุคคลผู้ทำหน้าที่ประสานงานระหว่างผู้ปกครองกับศูนย์ฯ			
- การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้ปกครองกับศูนย์ฯ			
ปัญหา	✓	✓	
ข้อเสนอแนะ	✓	✓	✓

ตารางที่ 6 สรุปกรอบแนวคิดการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสัมภาษณ์

ประเด็นในการวิจัย	แบบสัมภาษณ์ ผู้ปกครอง
1. ด้านการพัฒนาเด็ก <ul style="list-style-type: none"> - วัตถุประสงค์ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก - ลักษณะของการเข้าไปมีส่วนร่วม - ลักษณะกิจกรรมที่ผู้ปกครองต้องการ - ปัญหาการจัดกิจกรรมการพัฒนาเด็ก 	✓
2. ด้านกิจกรรมการให้ความรู้ผู้ปกครอง <ul style="list-style-type: none"> - ลักษณะของการเข้าไปมีส่วนร่วม - ลักษณะกิจกรรมและความรู้ที่ผู้ปกครองต้องการ - ความพอใจกับความรู้ที่ได้รับ - ปัญหาการจัดกิจกรรมการให้ความรู้ผู้ปกครอง 	✓
3. ด้านการช่วยเหลือและสนับสนุน <ul style="list-style-type: none"> - ลักษณะของการเข้าไปมีส่วนร่วม - การช่วยเหลือและสนับสนุนที่ผู้ปกครองต้องการ - หน้าที่และความรับผิดชอบในการช่วยเหลือและสนับสนุนศูนย์ฯ พัฒนาเด็กเล็ก - ความพอใจในการช่วยเหลือและสนับสนุนที่ศูนย์ฯ ได้รับ - ปัญหาในด้านการช่วยเหลือและสนับสนุน 	✓
4. ด้านการติดต่อสื่อสาร <ul style="list-style-type: none"> - ลักษณะของการเข้าไปมีส่วนร่วม - ความพอใจในด้านการติดต่อสื่อสาร - ลักษณะของการติดต่อสื่อสารที่ผู้ปกครองต้องการ - ปัญหาด้านการติดต่อสื่อสาร 	✓
5. ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ <ul style="list-style-type: none"> - ความพึงพอใจการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก - ความจำเป็นของการเข้าไปมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของศูนย์ฯ - ความต้องการเข้าไปมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของศูนย์ฯ - ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ 	✓

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยนำหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ส่งถึงผู้อำนวยการสำนักบริหารการศึกษาท้องถิ่น กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย เพื่อออกหนังสือขอความร่วมมือการเก็บรวบรวมข้อมูลไปยังนายกเทศมนตรี ที่มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอยู่ในความดูแลและรับผิดชอบทั้ง 30 จังหวัด

2. ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามพร้อมแนบหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัย จากสำนักบริหารการศึกษาท้องถิ่น กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย หนังสือขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม และซองติดแสตมป์จำหน่ายซองถึงผู้วิจัยเพื่อบรรจุแบบสอบถามที่ตอบแล้วส่งคืนผู้วิจัย ไปยังนายกเทศมนตรีที่มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอยู่ในความดูแลและรับผิดชอบ ทั้งหมด 46 ศูนย์ จำนวน 322 ชุด เมื่อวันที่ 20 กันยายน 2544 และในระหว่างวันที่ 21 กันยายน – 30 พฤศจิกายน 2544 ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามคืนทั้งหมด จำนวน 294 ชุด ดังแสดงในตารางที่ 7

ตารางที่ 7 จำนวนและร้อยละของแบบสอบถามที่ได้รับคืน จำแนกตามกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง	จำนวนที่ส่ง	จำนวนที่ได้รับคืน	ร้อยละ
ผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	46	42	91.30
ผู้ดูแลเด็ก	46	42	91.30
ผู้ปกครอง	230	210	91.30
รวม	322	294	91.30

3. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์แล้วนำไปวิเคราะห์เพื่อประมวลผลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS/PC (Statistical Package for Sciences/Personal Computer)

4. การสัมภาษณ์ ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ผู้ปกครองด้วยตนเอง โดยมีตารางการไปสัมภาษณ์ผู้ปกครองในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 15 คน ดังแสดงในตารางที่ 8

ตารางที่ 8 สถานที่ (ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก) และ วัน/เดือน/ปี ในการเก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์

ภาค	จังหวัด	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	วัน/เดือน/ปี ที่สัมภาษณ์
ใต้	นครศรีธรรมราช	ชุมชนเขาปรีดี	4 ตุลาคม 2544
ตะวันออก	ชลบุรี	เทศบาลเมืองชลบุรี	2 พฤศจิกายน 2544
กลาง	ลพบุรี	เทศบาลเมืองลพบุรี	6 พฤศจิกายน 2544
ตะวันออกเฉียงเหนือ	ศรีสะเกษ	บ้านโนนสำนั	8 พฤศจิกายน 2544
เหนือ	ลำปาง	ชุมชนน้ำก่วมใต้	13 พฤศจิกายน 2544

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูล ตอนที่ 1 จากแบบสอบถามผู้บริหาร ผู้ดูแลเด็ก และผู้ปกครอง โดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง ตามประเด็นต่างๆ ที่ผู้วิจัยกำหนดไว้

2. วิเคราะห์ข้อมูล ตอนที่ 2 จากแบบสอบถามผู้บริหาร ผู้ดูแลเด็ก และแบบสอบถามผู้ปกครอง เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับ และ 5 ระดับ ตามลำดับ โดยการหาค่ามัชฌิมเลขคณิต ($\bar{X}$) แล้วนำมาแปลความหมายเป็นระดับของการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ดังนี้

แบบสอบถามผู้บริหาร ผู้ดูแลเด็ก มาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับ

- คะแนนเฉลี่ย 2.51-3.00 หมายถึง ผู้บริหาร/ผู้ดูแลเด็ก ปฏิบัติเป็นประจำ
- คะแนนเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง ผู้บริหาร/ผู้ดูแลเด็ก ปฏิบัติบ้างไม่ปฏิบัติบ้าง
- คะแนนเฉลี่ย 0.51-1.50 หมายถึง ผู้บริหาร/ผู้ดูแลเด็ก ปฏิบัตินาน ๆ ครั้ง
- คะแนนเฉลี่ย 0.00-0.50 หมายถึง ผู้บริหาร/ผู้ดูแลเด็ก ไม่ปฏิบัติเลย

แบบสอบถามผู้ปกครอง มาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

- คะแนนเฉลี่ย 3.51-4.00 หมายถึง การมีส่วนร่วมมากที่สุด
- คะแนนเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง การมีส่วนร่วมมาก
- คะแนนเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง การมีส่วนร่วมปานกลาง
- คะแนนเฉลี่ย 0.51-1.50 หมายถึง การมีส่วนร่วมน้อย
- คะแนนเฉลี่ย 0.00-0.50 หมายถึง ไม่มีการมีส่วนร่วม

สำหรับแบบสอบถามปัญหา ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กซึ่งเป็นคำถามปลายเปิด ผู้วิจัยวิเคราะห์เนื้อหา นำมาสรุป รวบรวมเรียบเรียง แยกคำตอบต่างๆ ให้เป็นหมวดหมู่ แจกแจงความถี่ แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง

3. วิเคราะห์ข้อมูล ตอนที่ 1 จากแบบสัมภาษณ์ผู้ปกครอง โดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ นำเสนอข้อมูลในรูปตารางประกอบความเรียง ส่วนตอนที่ 2 สรุปรวบรวม เรียบเรียง แยกคำตอบต่างๆ ให้เป็นหมวดหมู่ แล้วนำเสนอข้อมูลทั้งหมดในรูปความเรียงตามประเด็นที่ผู้วิจัยกำหนดไว้ตามลำดับความถี่

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. หาค่าร้อยละ โดยใช้สูตร

$$\text{ค่าร้อยละ} = \frac{\text{จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม}}{\text{จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด}} \times 100$$

2. หาค่ามัชฌิมเลขคณิต ($\bar{X}$) โดยใช้สูตร

$$\bar{X} = \frac{\sum fx}{N}$$

$\bar{X}$ = แทนค่ามัชฌิมเลขคณิตของคะแนน
 N = แทนจำนวนคำตอบทั้งหมด
 f = แทนจำนวนความถี่
 $\sum fx$ = แทนผลรวมของคะแนนแต่ละระดับคูณด้วยความถี่

(บุญเรียง ขจรศิลป์, 2542)

3. การหาค่าความเที่ยง (Reliability) ของแบบสอบถามโดยใช้วิธีคำนวณค่าสัมประสิทธิ์อัลฟ่า (Coefficient Alpha) ของครอนบาค (Cronbach)

$$\alpha = \frac{N}{N-1} \left(1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right)$$

α = แทนความเที่ยงของแบบสอบถาม

N = แทนจำนวนข้อของเครื่องมือ

S_i^2 = แทนคะแนนความแปรปรวนเป็นรายข้อ

S_t^2 = แทนคะแนนความแปรปรวนของเครื่องมือทั้งฉบับ

(ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2531)